

Inagro –Waterdag
Dr.Koen De
Bleecker

1

*Workshop: Water en melk, een soms
vergeten link met grote invloed op
productieresultaten en diergezondheid*

Waterdag INAGRO 11/12/2025

2

Inhoud

1. Belang van drinkwater en vochtbehoefte van melkvee
2. Factoren die vochtopname beïnvloeden
3. Hoe kan ik ter plaatse een snelle evaluatie doen?
4. Hoe kan ik risico's in beeld krijgen?

3

1. Belang van drinkwater in relatie tot melkgift

4

Algemeen belang van drinkwater melkvee

- ▶ Belangrijkste voedingscomponent!
- ▶ ONDERDEEL VAN EEN GOED RANTSOEN!
- ▶ Gezondheid van de dieren!
  - Kan oorzaak zijn van besmettelijke dierziektes (bvb leptospirose) of intoxicaties (bvb botulisme)
- ▶ Melkproductie resultaten!

5

5

Vocht behoeftes van koeien

- ▶ Lacterende koe:
  - 150-200 L/dag
- ▶ Droogstaande koe:
  - 50L-60L/dag
- ▶ Jongvee:
  - 25-40L/dag
- ▶ Behoeftes vocht:
  - +/- 38% uit het rantsoen
  - +/- 62% uit drinkwateropname

Koe: wateropname

- 4L/kg DS opname
- 1Lmelkprod vereist 4-5 Lvochtopname
- +30% als temp>25°C
- +1L melkproductie/+1 l vochttopname

6

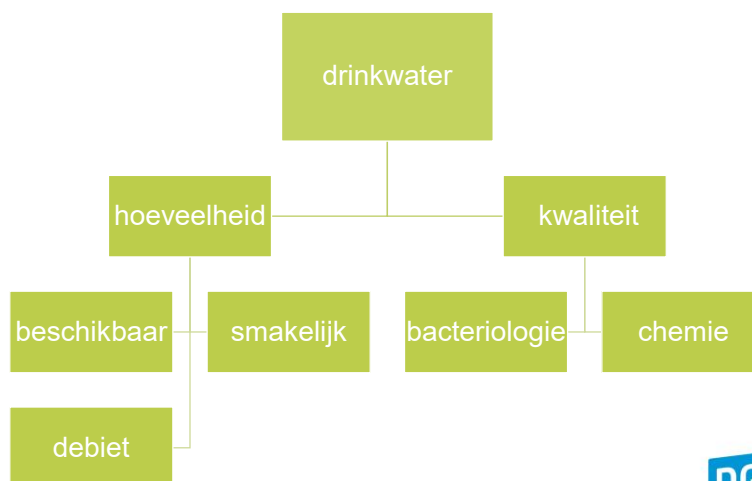
6

2. Factoren die drinkwateropname beïnvloeden

7

Overzicht aandachtspunten

8

8

Welke factoren beïnvloeden behoefte en opname aan water?

dier

- melkproductie
- lichaamsgewicht
- leeftijd en pariteit
- lactatiestadium

omgeving

- seizoen
- omgevingstemperatuur
- relatieve vochtigheid
- DS in het voeder
- zout in voeder

THI

9

9

Hittestress : temperatuur vochtigheidsindex

In ons gematigd klimaat met vrij hoge relatieve vochtigheid kan bij melkvee al lichte hittestress optreden bij omgevingstemperaturen vanaf 21°C.

Temperatuur	Relatieve luchtvochtigheid (%)																				
°C	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
18	61	61	61	61	61	62	62	62	62	62	63	63	63	63	63	64	64	64	64	64	64
19	62	62	62	62	62	63	63	63	63	64	64	64	64	65	65	65	65	66	66	66	66
20	63	63	63	63	63	64	64	64	64	65	65	65	66	66	66	66	67	67	67	67	68
21	63	64	64	64	64	65	65	66	66	66	67	67	67	68	68	68	69	69	69	69	70
22	64	64	65	65	65	66	66	67	67	67	68	68	69	69	69	70	70	70	71	71	72
23	65	65	66	66	66	67	67	68	68	69	69	70	70	70	71	71	72	72	73	73	73
24	66	66	67	67	67	68	69	69	70	70	70	71	71	72	72	73	73	74	74	75	75
25	67	67	68	68	68	69	70	70	71	71	72	72	73	73	74	74	75	75	76	76	77
26	67	68	69	69	69	70	71	71	72	73	73	74	74	75	75	76	77	77	78	78	79
27	68	69	69	70	70	72	73	73	74	74	75	76	76	77	77	78	78	79	79	80	81
28	69	70	70	71	71	72	73	74	74	75	76	76	77	78	78	79	80	80	81	82	82
29	70	71	71	72	72	73	74	75	76	76	77	78	78	79	80	81	81	82	83	83	84
30	71	71	72	73	73	74	75	76	77	78	78	79	80	81	81	82	83	84	84	85	86
31	71	72	73	74	74	76	76	77	78	79	80	80	81	82	83	84	85	85	86	87	88
32	72	73	74	75	75	77	77	78	79	80	81	82	83	84	84	85	86	87	88	89	90
33	73	74	75	76	76	78	79	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	90	91
34	74	75	76	77	77	79	80	81	82	83	84	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93
35	75	76	77	78	78	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95
36	75	77	78	79	79	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	93	94	95	96	97
37	76	77	79	80	80	82	83	84	85	86	87	89	90	91	92	93	94	95	96	97	99
38	77	78	79	81	81	83	84	85	86	88	89	90	91	92	93	95	96	97	98	99	100

≤ 67 geen stress	72-79 lichte tot matige stress	90-99 zeer hoge stress
68-71 lichte stress	80-89 matige tot zware stress	

Samen voor Gezonde Dieren

10

10

Tabel 1: Lichaamsgewicht, melkgift, DSO en wateropname in de periode rond de kalving.
Er is een stijging in de wateropname te zien (uit Woodford et al., 1984).

Measure	Period ¹					
	1		2		3	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
Body weight, kg	665	62.2	534**	79.9	546	60.4
Milk production, kg/day	0		21.5	5.2	25.7*	4.8
Dry matter intake, kg/day	9.6	1.5	10.6	.3	16.2**	.9
Water consumption, liters/day	35.6	1.8	58.4**	5.4	65.2 [†]	7.7

¹ Significance in a period is in relation to corresponding averages in the preceding period.

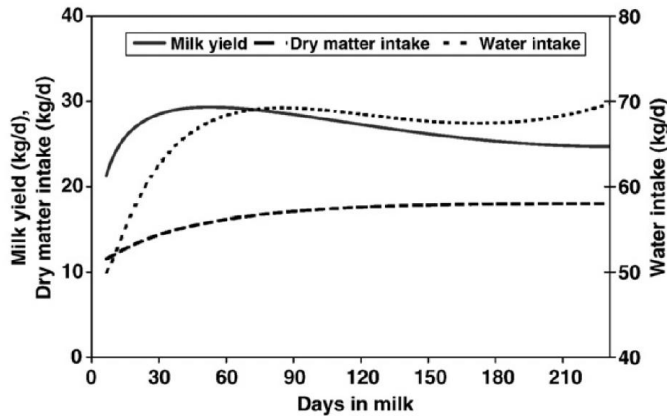
[†] $P < .10$.

* $P < .05$.

** $P < .01$.

11

Figuur 2: Melkgift, droge stofopname en wateropname voor koeien in eerste lactatie (uit Kramer et al., 2008).

12

3.Hoe kan ik ter plaatse een snelle evaluatie doen?

13

Welke 'koe signalen' geven indicatie op voldoende /onvoldoende watervoorziening?

- ▶ Huidelasticiteit
- ▶ Heldere ogen, (niet) diep liggend
- ▶ Mestscore: te droge mest kan wijzen op probleem met vochtopname.
Best mestscore 3 of 4
- ▶ Glad of dof in het haar
- ▶ Koeien drinken 'gulzig' of eerder 'traag en afwachtend'
- ▶ Melkproductie daling?
- ▶ AH frequentie daling bij tekort

14

14

Beoordeling drinkwaterkwaliteit

- ▶ Smakelijkheid (en dus opname) wordt bepaald door:
  - Geur:
    - Chloorgeur/schimmelgeur- Actinomyces?/ sulfide geur
  - Kleur:
    - Rode verkleuring door overmaat Fe/ rode algen/zand
  - Troebelheid: bezinksel: organische/faecale verontreiniging
  - Zoutgehalte (max 3000µg/l)
  - Hardheid: iets 'harder' water vinden koeien minder problematisch
  - pH: 6,5-8,5 (te meten met eenvoudige PH meter)
  - Overschrijding bacteriologische en chemische normen (labo)

15

15

Kwaliteit afhankelijk van de bron

- ▶ Leidingwater
- ▶ Putwater:
  - Diep: mogelijks hoger fluor- en zoutgehalte
  - Ondiep: kans hogere hardheid/ Fe/ bact. belasting
- ▶ Hemelwater: kans hogere bact. belasting
- ▶ Oppervlaktewater: kans hogere bact.belasting
- ▶ Drainagewater: pas op voor zware regenval kort na bemesting
- ▶ Effluent waterzuivering

16

16

Beoordeling of beschikbaarheid voldoende is?

► Beschikbaarheid drinkwater:

- Regel: 1 drinkplaats per 8 koeien/ 1 snelrinker per 12-15 koeien
- Optimaal: Steeds 2 drinkplaatsen ongeacht aantal koeien
- Drinkbaklengte: 10 cm per aanwezig dier
- Vrije toegang voor alle koeien
- Beschikbaarheid op alle plaatsen waar koeien komen (mestgang/weide/voergang/wachtplaats/...)
- Hoogte: max 70- 80 cm: koeien moeten onbelemmerd kunnen drinken
- Geen debris: regelmatig reinigen van de bakken

17

17

Hoe debiet meten?

► 2. Totaaldebiet meter aan intrede leidingen in de stal per tijdseenheid:

- Geeft indicatie over gemiddelde opname/dag/koe

► 3. Debiet meten aan drinknippels: moet >15L/ minuut!

- Factoren met invloed op debiet:
  - Dichtslibben van leidingen (biofilm/Fe/Mn)
  - Defecte of bevroren leidingen

18

18

Voorbeeld

- ▶ Stal 200 koeien
- ▶ Temp 24°C, hoge rel. vochtigheidsgraad 80%
- ▶ Hoogproductieve koe drinkt 150L
- ▶ Laagproductieve koe 100L
- ▶ Gemiddeld 125 liter per koe/dag x 200 = Bedrijfsbehoefte van 25.000L/dag zonder jongvee en spoelwater, etc meegerekend (= >9 miljoen liter per jaar!!!)

19

19

4. Hoe risico's rond drinkwater in beeld krijgen?

20

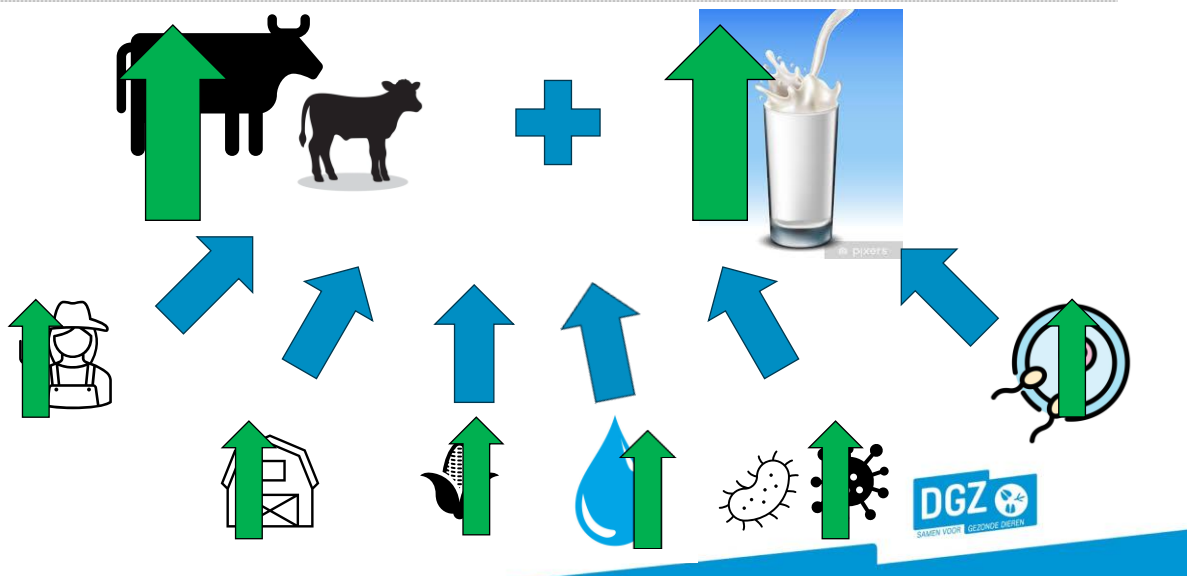
JOUW **FOCUS**
RICHTING OPTIMALE
BEDRIJFSRESULTATEN

21

[DGZ_FarmFocus_v3.mp4](#)

Veel factoren bepalen de bedrijfsresultaten

22

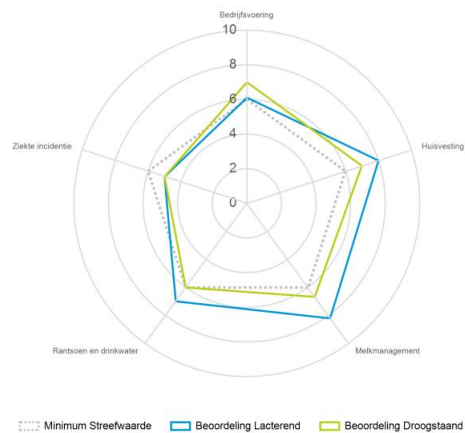

23

Farmfocusrapport

Rantsoen en drinkwater	Lacterend	Droogstaand
Conditiescore	8	8
Voederopname en -vertering	8	8
Drinkwater	8	6
Voedermanagement	8	6
Voederinfrastructuur	7	6
Ruwoermanagement	4	4
Ziekte incidentie	Lacterend	Droogstaand
Metabole ziektes		4
Abortussen/perinatale sterfte	Minder dan 2%	
Nageboorte staan	Tussen 5% en 10%	
Baarmoederontsteking	Tussen 2% en 5%	
Witvullen	Meer dan 10%	
Mastitis	Meer dan 12% in het afgelopen half jaar	
Opm. Lacterend: 39% mastitis		
Klauwproblemen	Meer dan 20% in het afgelopen half jaar	
Opm. Lacterend: 49% klauwproblemen		
Mortaliteit	Minder dan 2%	
Dierprogramma's	6	6

FARMFOCUS LACTERENDE EN DROOGSTAANDE KOEIEN

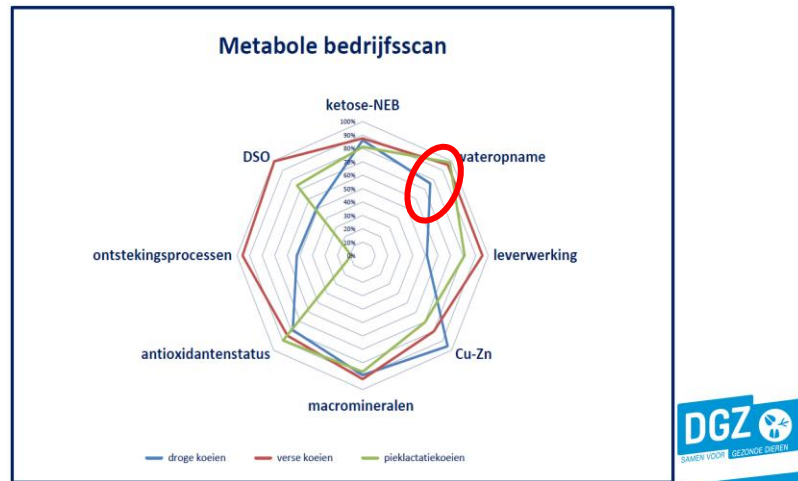
	Beoordeling Lacterend	Beoordeling Droogstaand
Bedrijfsvoering	6,1	7,0
Huisvesting	8,0	7,0
Melkmanagement	8,2	6,7
Rantsoen en drinkwater	7,0	6,0
Ziekte incidentie	5,0	5,0

SAMEN VOOR GEZONDE DIEREN

24

Hoe een idee te krijgen over vochtopname van de koppel?

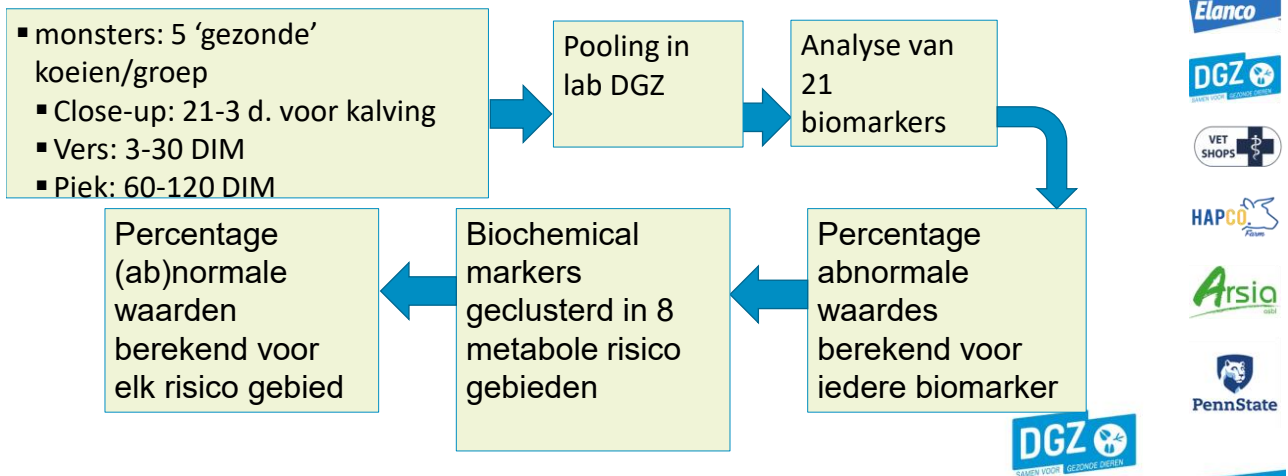
► De Metabole Bedrijfsscan

25

25

Hoe werkt het praktisch

26

Tot slot :enkele beelden

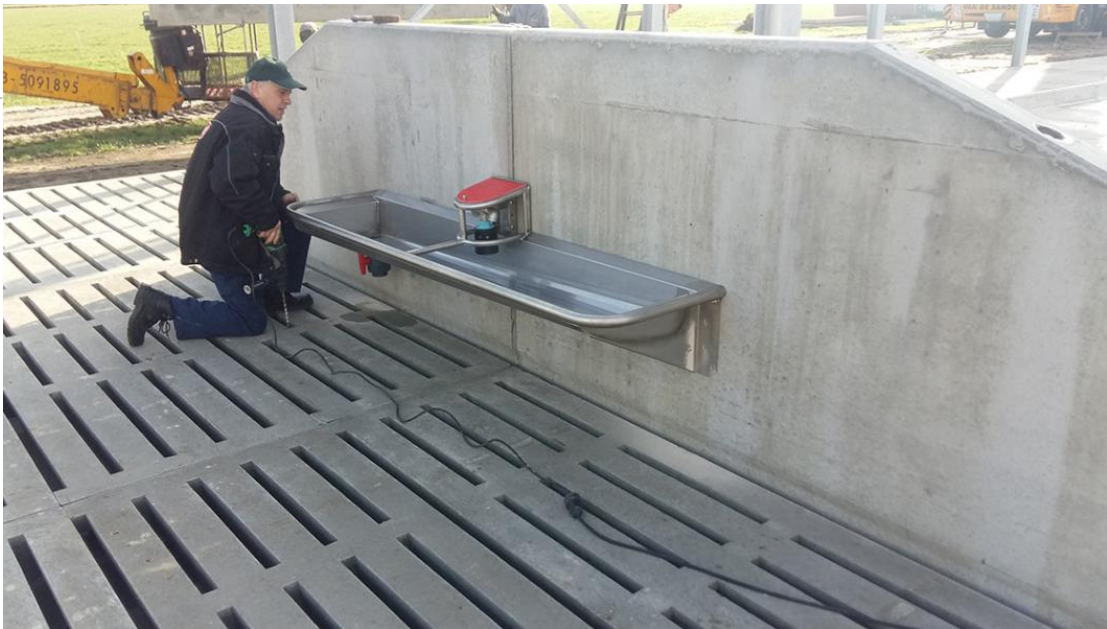
Individuele drinknippels:

- Vooral geschikt voor jongvee
- In kleine boxen met max 3 dieren
- Let op vuil en verstoppingen: dagelijks te controleren
- Vrij laag debiet

27

27

28

28

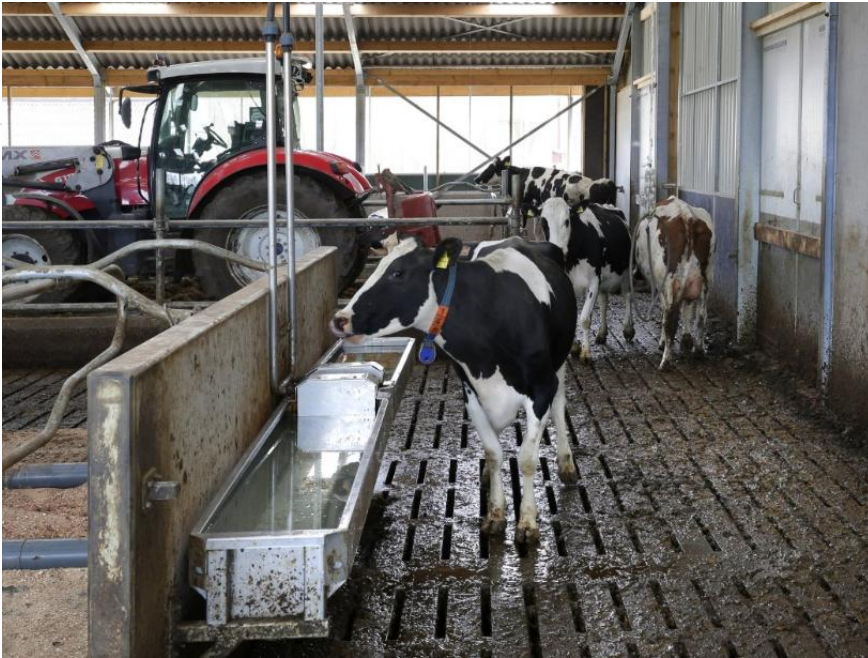
29

29

30

30

31

31

Sneldrinkers (Suevia)

Reken met deze hoogdebiet sneldrinkers op maximaal 12 koeien per enkele drinker

32

32

33

33

Wat is er mis op deze beelden?

34

34

Wat leert ons dit beeld?

35

35

VRAGEN?

helpdesk@dgz.be
www.dgz.be

36